

10

ZIZREDNEGA KONGRESA NEMŠKIH SOCIALDEMOKRATOV V KOELNU

Nove okoliščine terjajo delno preusmeritev programa

Razpravljali so o državljskih svoboščinah, socialnih reformah in gospodarski politiki

Prva in največja točka programa nemških socialdemokratov je se vedno vprašanje nemške enotnosti, združitve obeh delov. Zahodne in Vzhodne Nemčije. Smatrajo rešitev tega vprašanja za prvo narodno dolžnost, so tudi vsa ostala vprašanja povezana in podrejena temu, ki je temeljni program.

V svoji dosedanj politični praksi so nemški socialdemokrati, kot je bilo opazno vedno dajali bolj prednost raznim zunanjepolitičnim konceptom in parolam. To prav zaradi tega, ker so smatrali, da se tako na najbolj primeren način bori za uresničitev svojega osnovnega cilja, ki je v dosegu nemške državne enotnosti. Adenauerjeva vladna koalicija pa ni stala na takem stališču, marveč je vprašanje enotnosti podrejevalo, odnose povezovale s čedalje tesnejšo naslonitvijo na Zahodne Nemčije na zahodni blok čez, da je treba najprej tako ustvariti potrebne materialne pogoje, a zatem Vzhodne Nemčije enostavno priključiti. Tako enostranski zunanji politični orientaciji bonnske vlade so se socialdemokrati na vso moč upirali, poudarjajoč, da bi se to vprašanje dejansko moralo rešiti s sporazumom med štirimi velesilami. Toda do tega ni prišlo, ker niso bili dani za to pogoji, a sami socialdemokrati, ker je bila vlada čvrsto v rokah Adenauerjeve stranke, niso mogli imeti kakšnega močnejšega vpliva na smer in potek dogodkov.

Neuspeh zadnje ženevske konference, da se ustvari neka skupna platforma za rešitev nemške vprašanja, da je vzpostavitev vojaške in politične suverenosti v zahodni in vzhodnonemški državi, kakor tudi konkretni notranji razvoj Zvezne republike, vse to je socialdemokrati privedlo do tega, da prouče svoje dosedanje politične koncepte in da, upoštevajoč volitve v Bundestag, ki se bodo vršile prihodnje leto, izdelajo za volitve množice dovolj privlačnih programov, s katerimi bi jih privabili na svojo stran.

V tem cilju je bil sklican v Kölnu poseben kongres, kjer se je razpravljalo o določeni presmeti strankine dejavnosti in sicer v tem smislu, da se bi vnaprej dajal večji poudarek notranjopolitičnim vprašanjem. Kljub temu pa bi vprašanje nemške enotnosti ostalo v središču pozornosti in bi se ves notranji politični program imel opirati prav nanj. Ponovna združitve Nemčije bi, po zamisli socialdemokratov, ne smela predstavljati enostavno razrešitve nemške demokracije na drugi strani, ampak bi bila delna absolutna ozemlje, pa tudi ne absolutno uveljavitev družbene reda, kakršen danes obstaja v Zvezni republiki. Potrebno bi bilo, kot menijo socialdemokrati, boriti se za takšno družbeno ureditev, ki bi bila osvobodena totalitarne nasilja, kakor tudi varna

pred poskusi reakcionarnih sil, ki teže na restavracijo.

Tri so bile stvari, ki se je o njih na kongresu razpravljalo: stanje glede državljskih svoboščin, socialne reforme in gospodarska politika.

V zvezi z državljskimi svoboščinami je bil poseben kritiziran načrt volilnega zakona, ki so ga na kongresu označili na napad proti svoji odločitvi volivcev, ker očito favorizira krščanske demokrate. Takisto so bili podvrženi ostri kritiki poskusi, da se utesni civilna poroka ter okrepiti konkordat, ki ga je svoj čas sklenil s Vatikanom Hitler. Kot se zdi, se socialdemokrati tokrat žele bolj angažirati v borbi za obrambo ustavnih svoboščin, ki se od strani vladajočih krogov skušajo postopno omejevati, odnoso svojevoljno tolmačiti.

S posebno pozornostjo se je na kongresu obravnavalo vprašanje socialnih reform. Postavila se je zahteva po zvišju starostnih pokojnin delavcev in nameščenecv. Predlagano je bilo, da bi te pokojnine znašale najmanj 75 odst. a starostna doba za upokojitve naj bi nastopila s petinšestdeset letom, za žene in rudarje še prej. Osnovni namen je, da se sistem socialnega zavarovanja postavi na bolj dinamične osnove in se od časa do časa izpopolnjuje, tako da bi se vsiladila s stroški in povprečno življenjsko ravnijo. Sicer pa bi tudi vlada morala voditi računa o tem, da je ustrezno reševanje socialnih vprašanj med množicami popularnejše od katerekoli drugega in se je treba torej temu prilagoditi, še posebno, ker volitve niso več dalec.

Končno so se na kongresu natančno analizirala tudi gospodarska vprašanja ter postavila osnovna načela gospodarskega programa stranke. Poudarilo se je, da se gospodarstvo mora dvigniti, storjen v zadnjih letih, najmanj ni izrazil v ustreznem povečanju udeležbe delavcev pri delitvi narodnega dohodka. Levji delež tega so pobrali veliki kapitalisti, ki teže za restavracijo kartelov in za tem, da si zagotovijo politično oblast. Obstajajo tudi nevarnosti, da bi bilo rečeno na kongresu, ki resno ogrožajo sedanjo visoko konjunkturo (neravnovesje med posameznimi industrijskimi panogami, čezmerna investicije, inflacijske tendence itd.), a da bi se tem bilo moč zoperstaviti in jih premagati, bi bilo po mnenju socialdemokratov treba storiti naslednje: ohraniti visoko raven proizvodnje ter uveljaviti politiko polne zaposlitve, in to na osnovi državne intervencije, ki bi ne bila odvisna od monopolističnih skupin. Potrebno bi se bilo zateči k zmanjšitvi stroške za oborožitev in odpravi vse, kar bi utegnilo škoditi gospodarskemu razvoju.

Program je v bistvu zelo u-

merjen, posebno kar zadeva lastniške odnose in socialne delavcev v proizvodnji. V tem pogledu se ne postavlja nobenega zahteva, marveč se, kot se zdi, teži za tem, da se za zdaj samo ohranijo že dosežene pridobitve.

Bilo je govora tudi o atomski energiji in njenem razvoju. Tu se je zavzelo načelno stališče, da se na tem področju izključuje vsaka možnost udeležbe privatne lastnine, oziroma, da tej v bodoče ne smejo biti dane odločilne možnosti. Pri tem je treba omeniti, da so se socialdemokrati zadnji čas, za razliko od

prej, aktivno vključili v procese ureditve zahodnoevropske gospodarske integracije, posebno na področju uporabe atomske energije in mirroljubne namene.

Kot razvidno, je bila na omenjenem kongresu v Kölnu na široko zajeta vsa notranja problematika, zadevajoča osnovna vprašanja ustavnih svoboščin, socialne politike in gospodarstva, a obravnavalo se jo je na dokaj otipljiv način. V koliko bodo socialdemokratske koncepte sprejemljive tudi za množice volivcev, pa bodo pokazali rezultati na volitvah.

KITAJSKA SE HOČE ČIMPREJ OTRESTI ŽALOSTNE DEDIŠČINE PRETEKLOSTI

V šestih letih po revoluciji 200 tisoč novih razumnikov

Kljub temu naglemu razvoju pa je to število še vedno premajhno, ker pride na 24 tisoč prebivalcev komaj en zdravnik, poleg tega se je doslej vsem »preveč mudilo« in je zato strokovna raven novega kadra razmeroma nizka

Cimprej in za vsako ceno dohiti razvite države — to je nekako geslo nagel izgradnje Kitajske in se nanajša na vsa področja njenega družbenega in gospodarskega življenja. Voditelji Kitajske dobro vedo, da se ti cilji ne morejo doseči, v kolikor se Kitajska cimprej ne približa stopnji razvijenosti razvoja v razvijenih državah in v kolikor si torej ne pridobi dovolj številnega in visoko kvalificiranega razumnika. Kitajska je sicer že pred daljnimi stoletji imela številne globoke filozofe in znanstvenike, toda zaradi stagnacije, v katero je zapadla, je vse to zamrlo in šele najzgodnejša doba ali bolje nova družbena ureditev je odprla vrata razvoju in usposabljanju potrebnega razumnika.

Računa se, da ima Kitajska kakih 600 milijonov prebivalcev, toda v tem morajo ljudje komaj kake 4 milijone več ali manj kvalificiranih razumnikov, kar vsekakor ne zadostuje, posebno če računamo, da je med temi komaj 100.000 visoko kvalificiranih specialistov in sicer 31.000 profesorjev in univerzitetno izobrazbo, 25.000 inženirjev in komaj kakih 300 visoko kvalificiranih znanstvenih delavcev. Značilno je za to tudi dejstvo, da se je od tega razmeroma majhnega števila visoko kvalificiranih razumnikov kar 35 odstotkov izšlo iz države, kar 20 odstotkov pa se pravi šele pred

nekaj leti. Povsem razumljivo je zato, da skušajo oblasti z vseh sredstvi navajati ljudi k študiju in jim nuditi ustreznih sredstev, pa čeprav se je v prvih letih po dokončani revoluciji skušal uvesti nekaj ekratskih načinov, ki ga je Cuenaj ostro obsodil.

Večina današnjih kitajskih visoko kvalificiranih razumnikov so je šolala v zapadnih šolah, to je v šolah, ki so jih razne zapadne misijonarske ali druge ustanove osnovale na Kitajskem, mnogi pa so se šolali celo v inozemstvu. Kljub taki vzgoji je precejšen del teh ljudi sodeloval v celovitem in med tem je celo sam Cuenaj, toda večina tega kitajskega razumnika v revoluciji ni sodelovala in to verjetno nekoliko preročnato, zato ni nič čudnega, da je sam Cuenaj popravil s trditvijo, da je tudi med enaprednimi razumniki precej takih, ki so še vedno prepojeni z ideologijo buržoaznega idealizma in individualizma.

Prej smo omenili, da se skušajo na Kitajskem dati vsa razpoložljiva sredstva za to, da se cimprej ustvari čim širši kader razumnikov, da bi se tako zapolnila praznina, ki je ostala iz preteklosti. Hkrati skušajo oblasti za sedanjim razumnikom nuditi čim lažje in boljše življenje, da bi se jim tako omogočila čim večja ustvarjalnost in seveda tudi volja do dela. Cuenaj je sel v tem tako daleč, da je predlagal sindikatno, naj bi osnovali posebne trgovine ali vsaj oddelke, v katerih bi imeli razumniki prednost pred ostalimi državljanji. Toda to so le poteze, preračunane na trenutni učinek. Širši in dolgoročni načrt kitajski oblasti pa je mnogo obsejnejši. Poseben odbor je izdelal zelo tizen načrt za dobo 12 let vse do konca tretje petletke, to se pravi do leta 1967. Značilnost tega načrta pa je njegova atrežnost. Po zamisli nad Čang kakim na celini, to se pravi v zadnjih šestih letih, so kitajske vseučilišne dake že 200.000 novih strokovnjakov vseh panok. Ne glede na številnost Kitajske je ta številka velika, toda sami Kitajci priznavajo, da raven in strokovna usposobljenost teh novih razumnikov ne ustreza potrebam in željam, zato smatrajo, da bo treba v bodoče skrbeti bolj resno in korenito, kajti doslej ese je vsem preveč mudilo.

Vsekakor so to zelo pozitivni znaki, ki ne kažejo le na to, da se hoče Kitajska glede svojega razumnika strokovnjakov kadra cimprej in čim bolj emancipirati in poseči v svetovno življenje kot kolikor toliko enakovredni tekmeč razvitih držel, ampak tudi da se jim omogoči čim večja ustvarjalnost in seveda tudi volja do dela. Cuenaj je sel v tem tako daleč, da je predlagal sindikatno, naj bi osnovali posebne trgovine ali vsaj oddelke, v katerih bi imeli razumniki prednost pred ostalimi državljanji. Toda to so le poteze, preračunane na trenutni učinek. Širši in dolgoročni načrt kitajski oblasti pa je mnogo obsejnejši. Poseben odbor je izdelal zelo tizen načrt za dobo 12 let vse do konca tretje petletke, to se pravi do leta 1967. Značilnost tega načrta pa je njegova atrežnost. Po zamisli nad Čang kakim na celini, to se pravi v zadnjih šestih letih, so kitajske vseučilišne dake že 200.000 novih strokovnjakov vseh panok. Ne glede na številnost Kitajske je ta številka velika, toda sami Kitajci priznavajo, da raven in strokovna usposobljenost teh novih razumnikov ne ustreza potrebam in željam, zato smatrajo, da bo treba v bodoče skrbeti bolj resno in korenito, kajti doslej ese je vsem preveč mudilo.

Vsekakor so to zelo pozitivni znaki, ki ne kažejo le na to, da se hoče Kitajska glede svojega razumnika strokovnjakov kadra cimprej in čim bolj emancipirati in poseči v svetovno življenje kot kolikor toliko enakovredni tekmeč razvitih držel, ampak tudi da se jim omogoči čim večja ustvarjalnost in seveda tudi volja do dela. Cuenaj je sel v tem tako daleč, da je predlagal sindikatno, naj bi osnovali posebne trgovine ali vsaj oddelke, v katerih bi imeli razumniki prednost pred ostalimi državljanji. Toda to so le poteze, preračunane na trenutni učinek. Širši in dolgoročni načrt kitajski oblasti pa je mnogo obsejnejši. Poseben odbor je izdelal zelo tizen načrt za dobo 12 let vse do konca tretje petletke, to se pravi do leta 1967. Značilnost tega načrta pa je njegova atrežnost. Po zamisli nad Čang kakim na celini, to se pravi v zadnjih šestih letih, so kitajske vseučilišne dake že 200.000 novih strokovnjakov vseh panok. Ne glede na številnost Kitajske je ta številka velika, toda sami Kitajci priznavajo, da raven in strokovna usposobljenost teh novih razumnikov ne ustreza potrebam in željam, zato smatrajo, da bo treba v bodoče skrbeti bolj resno in korenito, kajti doslej ese je vsem preveč mudilo.

Vsekakor so to zelo pozitivni znaki, ki ne kažejo le na to, da se hoče Kitajska glede svojega razumnika strokovnjakov kadra cimprej in čim bolj emancipirati in poseči v svetovno življenje kot kolikor toliko enakovredni tekmeč razvitih držel, ampak tudi da se jim omogoči čim večja ustvarjalnost in seveda tudi volja do dela. Cuenaj je sel v tem tako daleč, da je predlagal sindikatno, naj bi osnovali posebne trgovine ali vsaj oddelke, v katerih bi imeli razumniki prednost pred ostalimi državljanji. Toda to so le poteze, preračunane na trenutni učinek. Širši in dolgoročni načrt kitajski oblasti pa je mnogo obsejnejši. Poseben odbor je izdelal zelo tizen načrt za dobo 12 let vse do konca tretje petletke, to se pravi do leta 1967. Značilnost tega načrta pa je njegova atrežnost. Po zamisli nad Čang kakim na celini, to se pravi v zadnjih šestih letih, so kitajske vseučilišne dake že 200.000 novih strokovnjakov vseh panok. Ne glede na številnost Kitajske je ta številka velika, toda sami Kitajci priznavajo, da raven in strokovna usposobljenost teh novih razumnikov ne ustreza potrebam in željam, zato smatrajo, da bo treba v bodoče skrbeti bolj resno in korenito, kajti doslej ese je vsem preveč mudilo.

Vsekakor so to zelo pozitivni znaki, ki ne kažejo le na to, da se hoče Kitajska glede svojega razumnika strokovnjakov kadra cimprej in čim bolj emancipirati in poseči v svetovno življenje kot kolikor toliko enakovredni tekmeč razvitih držel, ampak tudi da se jim omogoči čim večja ustvarjalnost in seveda tudi volja do dela. Cuenaj je sel v tem tako daleč, da je predlagal sindikatno, naj bi osnovali posebne trgovine ali vsaj oddelke, v katerih bi imeli razumniki prednost pred ostalimi državljanji. Toda to so le poteze, preračunane na trenutni učinek. Širši in dolgoročni načrt kitajski oblasti pa je mnogo obsejnejši. Poseben odbor je izdelal zelo tizen načrt za dobo 12 let vse do konca tretje petletke, to se pravi do leta 1967. Značilnost tega načrta pa je njegova atrežnost. Po zamisli nad Čang kakim na celini, to se pravi v zadnjih šestih letih, so kitajske vseučilišne dake že 200.000 novih strokovnjakov vseh panok. Ne glede na številnost Kitajske je ta številka velika, toda sami Kitajci priznavajo, da raven in strokovna usposobljenost teh novih razumnikov ne ustreza potrebam in željam, zato smatrajo, da bo treba v bodoče skrbeti bolj resno in korenito, kajti doslej ese je vsem preveč mudilo.

Vsekakor so to zelo pozitivni znaki, ki ne kažejo le na to, da se hoče Kitajska glede svojega razumnika strokovnjakov kadra cimprej in čim bolj emancipirati in poseči v svetovno življenje kot kolikor toliko enakovredni tekmeč razvitih držel, ampak tudi da se jim omogoči čim večja ustvarjalnost in seveda tudi volja do dela. Cuenaj je sel v tem tako daleč, da je predlagal sindikatno, naj bi osnovali posebne trgovine ali vsaj oddelke, v katerih bi imeli razumniki prednost pred ostalimi državljanji. Toda to so le poteze, preračunane na trenutni učinek. Širši in dolgoročni načrt kitajski oblasti pa je mnogo obsejnejši. Poseben odbor je izdelal zelo tizen načrt za dobo 12 let vse do konca tretje petletke, to se pravi do leta 1967. Značilnost tega načrta pa je njegova atrežnost. Po zamisli nad Čang kakim na celini, to se pravi v zadnjih šestih letih, so kitajske vseučilišne dake že 200.000 novih strokovnjakov vseh panok. Ne glede na številnost Kitajske je ta številka velika, toda sami Kitajci priznavajo, da raven in strokovna usposobljenost teh novih razumnikov ne ustreza potrebam in željam, zato smatrajo, da bo treba v bodoče skrbeti bolj resno in korenito, kajti doslej ese je vsem preveč mudilo.

Pogled na dvorano v palači EUR v Rimu, kjer se je 1300 delegatov, ki zastopajo 4 milijone 600 tisoč delavcev, zbralo na IV. kongresu italijanske sindikalne organizacije CGIL.

PRED IZPOLNITVIO DRŽAVNE UPRAVE V JUGOSLAVIJI

Razbremenitev najvišjih oblasti

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, marca — Reorganizacija najvišjih političnih in upravnih oblasti, ki je bila izvršena v Jugoslaviji pred dvema letoma, ni dala dokončne oblike državi in upravi. Prepričano je bilo, da se dokončna organizacija izvrši postopoma v skladu z zahtevami prakse. Tako so pred dobrim letom ustanovili skupne organe skupščine in izvršnega sveta z nalogo, da razpravljajo o posameznih pomembnih problemih s področja gospodarske, prosvetne, kulturne, zdravstvene in socialne politike. To je bila ena od etap na poti dokončni organizaciji državne uprave, o kateri je na zadnji seji predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije govoril podpredsednik izvršnega sveta Edvard Kardelj.

Dosedanja praksa je pokazala, da so izvršni sveti (zvezni in republiški) preobremenjeni s delom. Poleg nalog, ki jih jim nalaga ustavni zakon, rešujejo izvršni sveti razne posamezne praktične probleme z raznih področij. Stvarnost je opozorila na določene slabosti, ki se ne morejo rešiti z zakonitimi predpisi in pokazala, da je samo z regulativnimi ukrepi nemogoče zagotoviti normalno delovanje državnega mehanizma. Izvršni sveti so čisto tako zaposleni z raznimi posli in problemi, da je to v škodo izvajanja njihove državnopolitične funkcije. Slabosti sedanje organizacije državne uprave so prišle posebno do izraza na področju gospodarstva, kjer upravniki organi čisto nimajo možnosti sprejeti prekrške zakonov in predpisov.

V proučevanju pomanjklivosti dela državne uprave se je pojavilo mišljenje, da bi mnoge, manj važne posle, lahko prenesli z izvršnih svetov na pristojnost upravnega aparata, novih sekretariatov, ki bi jih ustanovili pri zveznem in republiških svetih. Po predpisi, ki se pripravljajo, bi pri zveznem izvršnem svetu ustanovili dva nova državna sekretariata — za finance in tržnice — in vrsto sekretariatov, ki bi kot upravni organi, z določeno pristojnostjo zadržali razna gospodarska področja, ko je dejal, da bo »starec in morje njegov zadnji film, izvala številne komentarije. Vsi smo se seveda spraševali, če bo film res izvalil še enega svojih velikankov, ki je vendar že smrt v zadnjih letih zelo razredčila vrste pravih umetnikov. Sedaj pa, ko je stemanje zgoraj omenjenega filma končano in ko je prišel čas, da Tracy svoje napovedi tudi uresniči, kaže, da se le ne more kar tako enostavno ločiti od filmskih atelejev, v katerih je prebil skoraj polovico svojega življenja. Dejaj je namreč: Verjetno je, da leto ali dve res ne bom snemal. Toda pridam sem, da me bo še prvi dober scenarij, ki mi bo prišel v roke, spet zabil nazaj v ateleja. Mi si to kar najbolj želim.

Reforma upravnih organov bo izvršena v skladu z ustavnim zakonom in ustavnimi četi. Ustavni zakon, ki ga je leta 1953, je dal državi upravi regulativno a ne operativno funkcijo. Upravni organi s svojim delom ne morejo vplivati na sklepe skupščin. Njihovi medsebojni odnosi niso hierarhični, značaja, ker upravni organi za svoje delo odgovarjajo svojim teritorialno političnim telesom. S tem je ustavni zakon odstranil neparnost birokratskega razporeda, ki ga je lahko deluje samo v skladu z zakonskimi predpisi. Nova reorganizacija in pristojnost državnih organov prav tako ne bosta okrenili pravice družbenih organov. Nasprotno, novi upravni nadzorni mehanizem bo zagotovil vsakemu organu in posamezniku izkoriščanje in uveljavljanje njegovih pravic in izterjanje odgovornosti v skladu z zakonskimi predpisi in družbenim načrtom.

BOZO BOZIC

Ker so predavalnice na kitajskih univerzah zaradi vedno večjega števila visokošolcev pretesne, so sešli v klopi rezervirane za študentke, dočim morajo študenti slediti predavanjem kar stoje.

V NASPROTJU Z DOSEDANJIMI ZAKONSKIMI PREDPISI

Don Gnocchi daroval roženico da bi dva slepca spregledala

Pojutrišnjem bomo zvedeli ali je operacija uspela ali ne. Če je uspela bosta 12-letni Angelo Colagrande in 17-letna Amabile Battistello spet videla, če ne pa se bo zanj noč nadaljevala do smrti. Presaditev roženice je izvršil kirurg prof. Cesare Galeazzi na milanski kliniki. Roženico je duhovnik Gnocchi zapustil

s testamentom svojim pohabljenecem, mladoletnim žrtvam druge svetovne vojne. Don Gnocchi je svoje življenje posvetil tem žrtvam. Ustanovil je številna zavetišča za vojne pohablence. Sam je pred dnevi podlegel za hrbiti bolezni — raku. Tudi pred smrtjo so bile njegove misli pri njegovih varovancih. Da bi tudi njegova smrt ne bila brez haska, je s svojo poslednjo voljo namenil svojo roženico nesrečnemu, da bi pomogo pridobil izgubljen vid.

Dejanje samo, ki označuje velikodušnost in požrtvovalnost njegovega značaja, pa utegne imeti še neko drugo posledico. Vedeti je namreč treba, da je po obstoječih zakonih predpisi prepovedano vsakršno seicanje trupla preden je poteklo 48 ur po nastopu smrti in s tem tudi možnost presaditve. Zgoraj omenjena operacija — presaditev roženice z Don Gnocchi jevega trupla — se je torej izvršila v nasprotju z obstoječimi zakonskimi predpisi, ker bi v nasprotjem primeru presaditev sploh ne imeli smisla, spričo dejstva, da je takšna operacija praktično brez učinka po preteku 48 ur po nastopu smrti. Presaditev samo je sicer moč izvršiti tudi po, je pa, da se roženica odvzame truplu pred potekom tega časa.

12-letni Arselo Colagrande iz Abrucov tik pred operacijo, s katero so mu na levo oko presadili košček don Gnocchijsve roženice

OD ARETACIJE SKOZI FAŠISTIČNE ZAPORE DO OSVOBODITVE

Ferdo Kozak: Popotoval sem v domovino

Ko je pred dobrim letom izšla knjiga Ferda Kozaka, je kritika v knjigo spoznala Ferda Kozaka, ki je tudi kot pomembnega pisatelja-prozaiista. Dotlej je bil namreč Ferdo Kozak v znan predmetu kot dramatik in esejist. Lanskoletno sodbu o Kozaku proučaito na nam poznani nova knjiga »Popotoval sem v domovino« se je potrdila. Za knjigo, ki je zala pri Državni založbi Slovenije in je bila na razpisu z letošnjo Presrečno Ferdo Kozak resnično tudi moč proučati, da ga smo proučevali med nose naravnostne sodbe. Neodvisno je temu v dokaz že vsaka napreda. Razen tega pa tudi vsa kritika, ki je došla na Kozakov knjigo, da ni niti bralcu soglasna in da je največje knjigovodstvo Kozaka polna zavrnitev opisov doživljenjske misli o konjati minuli preteklosti, obenem pa umetniško pozornost. Reč da sicer knjiga ni došla nova, saj smo vsaj tega, kar vsebuje »Popotoval sem v domovino«, brali že pred leti. V Ljubljanskem harmonično pomezani celoti, nam Kozakova pripovedovatelji svoji umetniški moči in dokumentarni vrednosti.

Knjiga Ferda Kozaka »Popotoval sem v domovino« bo zaradi vseh svojih vrednot prav gotovo deležna velikega zanimanja s strani slovenskih bralcev. In to ne odvisno tudi zaslui.

Ob priliki prve izvedbe novega Sotakovičevega koncerta za violino in orkester v Moskvi, kjer je poleg Državnega simfoničnega orkestra nastopil kot solist tudi znani violinist David Ojstrah, je bil avtor dela deležen pravcati ovacij. Sotakovič je bil deloma deležen takega uspeha tudi zaradi svojega članka, ki ga je v istem času objavil v časopisu »Novoje vremenja« pod naslovom »Odgovor nekemu amerišskemu kritiku«. V tem svojem članku se je Sotakovič postavil proti trditvi ameriškega kritika Taubmanna, ki je v »New

York Timesu« zapisal, da »on pri komponiranju ni bil svoboden, da ni komponiral po svoji želji, ker so mu to prepovedale kritike komunistične partije. Skladatelj se omejeval na kritiko odgovoril, da so ruski avtorji postali svobodni že takrat, ko so bili rešeni korupcije meščanskih založnikov. Po njegovih besedah so bili enajst, prejeti od družbe in njenih predstavnikov, njemu izredno potrebni in dragoceni.

Češkoslovaška gledališča so v tej sezoni predvajala več novih del čeških in slovaških avtorjev. V praškem Realističnem gledališču so prikazali delo Oldriha Jankeja »Umetnost je umakniti se«. To delo so najprej predvajali izven Prage, kakor je avtor za premiero v Realističnem gledališču predal. Srežen drama je v konfliktu med starim profesorjem biologije, pomembnim strokovnjakom, in mladim, ter nesposobnim znanstvenim delavcem, ki bi profesorja, zaradi svojih kariernih nagibov, hotel spodnesti. Osvobodno gledališče češkoslovaške armade pa je prikazalo delo dramskega pisatelja Milana Jariša, naslovljeno »Inteligentni«. Obema deloma je kritika posvetila precej pozornosti. Jarišev delo ni bilo ocenjeno kdo ve kako ugodno, ker da je avtor v njem nanizal preveč problemov, a jih ni dovolj jasno rešil.

Po skoraj enoletni pauzi je beograjska Opera pred kratkim znova nastopila z znamenitim Menottijevim delom »Konzula«. Doslej je bila ta opera tu prikazana več kot dvajsetkrat. Tokrat so o njej nastopili Valerija Hejbalova, Eugenija Pinterović, Milica Milatinić, Dragomir Ninković, Drago Starč, Miroslav Cangulović in drugi pevci beograjske Opere.

